

De roman De kat en de generaal van Nino Haratischwili hangt van onwaarschijnlijkheden aan elkaar

Nino Haratischwili | beeld epa / Hayoung Jeon

25 oktober 2019, 03:00

Hans Hovens

Wij geven 5 artikelen per maand cadeau. Dit is nummer 1.

We kunnen onze verhalen alleen maken als betalende leden ons steunen.
Vind je christelijk betrokken journalistiek ook belangrijk?

Sluit je nu aan →

vanaf € 3,25 per week

De nieuwe roman van de in het Duits schrijvende Georgische schrijfster Nino Haratischwili begint in de eerste Russisch-Tsjetsjeense oorlog (1994-1996), waarvan de gevolgen in 2016 nog lang niet zijn weggeëbd. Een verhaal vol spanning over de scherven van een oorlog.

Het verhaal begint in 1994 als de eerste Russisch-Tsjetsjeense oorlog naderbij komt in de Argoenkloof, 15 kilometer ten oosten van Grozny. In het voorspel maken we kennis met de bijna achttienjarige Noera die zich tracht te ontworstelen aan de oude Tsjetsjeense gebruiken, die in het dorp nog heersen. Zij wil de wijde wereld intrekken, naar Grozny en verder. Zoals in de meeste hedendaagse thrillers is de proloog onheilspellend en we voelen dan ook aan ons water dat het niet goed afloopt met Noera.

Het vervolg dat afwisselend in 1995 en 2016 speelt, is bijna een puzzeltocht waarin we de verschillende hoofdpersonen ontmoeten en hun geschiedenis leren kennen. Hun levensloop komt in 2016 samen. Het is een vrij lange opmaat tot waar het in de roman om gaat, namelijk de vereffening van een oude rekening uit 1995, waarbij Noera betrokken was. Dat is de rode draad.

De generaal uit de titel betreft Aleksandr Orlov, die toen hij nog op school zat kleintje genoemd werd. Hij was een boekenwurm en een slapjanus. Na de nodige pogingen zijn heldhaftige vader na te volgen in een militaire loopbaan belandt hij uiteindelijk in Tsjetsjenië als keukenhulpje bij een drietal zuipende en corrupte soldaten, die Noera het leven zuur maken en hem dwingen daar medeplchtig te zijn. Dat geeft Orlov geen promotie, maar wel de titel 'generaal', die hem verleend wordt door de andere drie.

De verwickelingen met Noera leiden tot de arrestatie van alle daders, maar tot een rechtszaak komt het niet, omdat de advocaat van de grootste psychopathische bullebak vermoord wordt. Aleksandr is daarover zo teleurgesteld dat hij als het ware besluit zich verder nog alleen om zichzelf te bekommeren en sluit dan een deal met deze psychopaat om extreem rijk te worden. Een volkomen onwaarschijnlijke samenwerking, maar wel een verklaring hoe de generaal zo immens rijk kon worden. En na de instorting van de Sovjet-Unie zijn er tenslotte ook wel heel onwaarschijnlijke corrupte types stinkend rijk geworden. Het is tevens een periode in Rusland dat grof geweld bijna dagelijkse kost was. De generaal gedraagt zich niet anders. Zo laat hij de minnaar van zijn vrouw liquideren. Zijn vrouw sterft bij een auto-ongeluk en vanaf dat moment heeft hij alleen nog oog voor zijn dochter Ada.

Orlovs extreme rijkdom heeft de aandacht getrokken van de Duitse journalist Onno Bender, die al eerder over een oligarch een boek schreef. De generaal wil niet dat over hem geschreven wordt en laat Onno het ziekenhuis in slaan. De journalist papt vervolgens aan met Ada om dichterbij de generaal te komen, maar ze worden echt verliefd op elkaar. Helaas vertelt Onno haar het verhaal over Tsjetsjenië. Dat is haar noodlottig, want Ada pleegt daarna suïcide.

bedrogen

Er is nog een derde hoofdpersoon en dat is 'de Kat', een jonge Duits-Georgische actrice, die eigenlijk Sesili heet, maar zelfs door haar moeder 'Kat' wordt genoemd vanwege haar stoutmoedige en levendige gedrag. Kat is in wezen de echte hoofdpersoon van de roman, want haar geschiedenis is veel invoelbaarder en geloofwaardiger dan die van de anderen. Bij haar zien we de moeilijkheden die migranten ondergaan. Zo is Kat samen met haar moeder na de suïcide van haar vader, die met een oorlogstrauma uit het leger terugkwam, naar Duitsland verhuisd. Zij probeert de eindjes aan elkaar te knopen, maar het leven is haar niet echt goedgezind. De baantjes liggen niet voor het oprapen en haar geliefde is een Weense componist, die in Wenen nog een vrouw en een kind heeft. Zij voelt zich bij voortduring bedrogen en verlaat hem dan ook. Bovendien zit haar moeder financieel aan de grond, omdat een liefdesvriend er met haar geld vandoor is gegaan. Haar nieuwe vriend is volgens Kat een gigolo.

Kat lijkt sprekend op Noera en dat roept bij de generaal oude gevoelens op. Zeker nu hij zijn dochter heeft verloren. Voor veel geld haalt de generaal Kat over om in een video voor Noera te spelen en Onno mag zijn biografie schrijven op voorwaarde dat hij de generaal een dienst bewijst. Blijkbaar is de gelijkenis tussen Kat en Noera een reden voor de generaal om de oude rekening te presenteren.

Nu de stukken op het schaakbord staan, wordt Onno eropuit gestuurd om de drie oude 'maatjes' ertoe aan te zetten de generaal in Tsjetsjenië te ontmoeten. Twee van hen zijn volkomen aan lager wal geraakt en vermoeden een smerig spel van de generaal. De video met Kat als Noera zou hen moeten overhalen naar Tsjetsjenië af te reizen, maar dat is niet genoeg. Beiden hebben het bijzonder slecht getroffen en zijn daardoor makkelijk te chanteren. De derde, de psychopaat aan wie de generaal al zijn geld te danken heeft, is wat moeilijker. Hij heeft een rijke vrouw getrouwd en leeft in luxe in Marokko. Zijn vrouw is thuisgebleven in Rusland. Daarin wordt zijn zwakke punt gevonden en kan ook hij gedwongen worden naar het oude oorlogsgebied te komen.

Intussen heeft Kat in grote lijnen wel geraden wat de generaal van plan is en wat er precies gebeurd is in 1995. Zij wil bij de bijeenkomst in Tsjetsjenië zijn en dat staat de generaal toe, omdat het eigenlijk al zijn bedoeling was.

Nadat iedereen naar de sneeuw in Tsjetsjenië is gedirigeerd, wordt het eindspel gespeeld en dat blijft verrassend en moet hier niet onthuld worden.

De roman is prachtig vertaald en het verhaal loopt lekker en overtuigt bij eerste lezing ook. Toch hangt het aan elkaar van onwaarschijnlijkheden, waardoor het geheel wat heeft van een gekunstelde boetedoening. Dat neemt niet weg dat het thema van de scherven van de oorlog, schuldgevoelens over oude daden, de opmerkingen over het verval van Rusland en de kritische kanttekeningen over het huidige regime in Tsjetsjenië zeker houtsnijden. ■

De kat en de generaal

Nino Haratischwili (vert. Elly Schippers en Jantsje Post). Meridiaan Uitgevers, Amersfoort 2019. 676 blz. € 32,99

+ mooie en bijzondere metaforen

+ realistische dialogen in een spannend en toch ingetogen verhaal

- moeizaam begin